

Розбудова національної стійкості в умовах пандемії COVID-19: засвоєні уроки

Ольга Резнікова, к.е.н., с.н.с.,

завідувач відділу проблем стратегічного планування
центру безпекових досліджень
Національного інституту стратегічних досліджень,

Київ, Україна

Поширення пандемії COVID-19 висвітлило низку проблемних питань:

- складність раннього виявлення, оцінювання і попередження загрози;
- відсутність достатніх спроможностей, резервів, альтернативних стратегій на випадок кризової ситуації;
- відсутність або неактуальність планів комплексного реагування, єдиних стандартів та узгоджених протоколів дій (зокрема щодо запровадження обмежувальних заходів в умовах карантину) на державному, регіональному та місцевому рівнях;
- недостатній рівень готовності медичного персоналу і правоохоронних органів до дій в умовах кризової ситуації та карантинних обмежень;

Поширення пандемії COVID-19 висвітлило низку проблемних питань:

- неготовність органів державної влади, більшості підприємств і населення працювати в умовах карантинних обмежень, у т.ч. дистанційно;
- повільне реагування з боку уповноважених державних і місцевих органів антикризового управління, низька ефективність координації заходів на різних рівнях, у т.ч. через недоліки законодавства та/або його невиконання;
- недосконалість системи стратегічного планування й аналізу в державі, у т.ч. в частині проведення комплексної оцінки впливу загрози та відповідних заходів реагування на різні сфери національної безпеки, моніторингу ефективності заходів реагування тощо

Резнікова О. Щодо удосконалення кризового менеджменту та розвитку інших складових національної стійкості в умовах пандемії COVID-19 .

<https://niss.gov.ua/sites/default/files/2020-04/kryzovy-management.pdf>

Ключове питання протидії COVID-19

Див. : <https://niss.gov.ua/news/novini-nisd/v-nisd-vidbulasya-onlayn-prezentaciya-ta-obgovorennya-naukovoi-dopovidi-na-temu>

Висновки для України

- Розбудова національної стійкості має здійснюватися на основі **широкого підходу**, а важливими елементами відповідної системи, крім кризового менеджменту, є економічна, суспільна, інформаційна стійкість, стійкість громад та ін.*;
- Реалізація антикризових заходів має враховувати **всі можливі наслідки**, у т.ч. ті, що можуть виникнути у результаті їх запровадження;

*Резнікова О. Щодо концепції забезпечення національної стійкості в Україні.

URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2020-01/analit-resnikova-national-security-8-2020-1-1.pdf>

Висновки для України

- **Удосконалення кризового менеджменту:**
  - забезпечення **провідної ролі** Кабінету Міністрів України і Державної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій у сфері кризового менеджменту;
  - розширення повноважень зазначеної Комісії і посилення її організаційного забезпечення;
  - визначення на законодавчому рівні чіткого формату взаємодії Кабінету Міністрів України з РНБО України;
  - посилення ролі Секретаріату КМУ та Апарату РНБО України у частині забезпечення координації діяльності у сферах національної безпеки і стійкості (утворення у структурі цих органів спеціальних підрозділів, зокрема, окремого Урядового офісу);

Резнікова О. Щодо координації діяльності з розбудови національної стійкості (стратегічний рівень).

URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2020-02/analit-resnikova-national-security-9-2020-1.pdf>

Висновки для України

- **Забезпечення безперервності урядування:**
  - створення резервних потужностей для безперервної роботи організації;
  - створення необхідних умов для роботи співробітників у дистанційному режимі;
  - забезпечення у разі необхідності осіб, уповноважених на виконання функцій держави, засобами захищеного зв'язку та мобільними технічними засобами;
  - запровадження практики періодичного самооцінювання з питань стійкості для державних установ**;

Висновки для України

- Створення багаторівневої системи оцінювання ризиків і загроз та удосконалення стратегічного планування :
  - аналіз безпекової ситуації, оцінювання ризиків і загроз;
  - оцінювання спроможностей;
  - виявлення вразливостей;
  - визначення цілей стратегічного розвитку у посткризовий період тощо;**

** О. Резнікова, К. Войтовський, А. Лепіхов. “Національні системи оцінювання ризиків і загроз: кращі світові практики, нові можливості для України”.

URL: <https://niss.gov.ua/publikacii/analitichni-dopovidi/nacionalni-sistemi-ocinki-rizikiv-i-zagroz-kraschi-svitovi-praktiki>

Висновки для України

- Розробити **плани заходів** щодо забезпечення безперебійного постачання питної води, продуктів харчування, енергоресурсів, транспортного сполучення і зв'язку, надання первинної медичної допомоги та логістичних послуг як для населення, так і для державних органів та об'єктів критичної інфраструктури;
- Розробити **плани заходів** щодо забезпечення безперебійної діяльності підприємств, установ, організацій, які виробляють товари та надають послуги, критично важливі для потреб населення та органів сектору безпеки і оборони України;
- Розвивати **потенціал стійкості місцевих громад і регіонів**, сформуванати постійно діючі механізми взаємодії органів державної і місцевої влади, неурядових організацій, приватного бізнесу та міжнародних партнерів з питань забезпечення національної стійкості (*пропозиції в розробці*).

Бажаю всім здоров'я та наснаги
Шукайте нову інформацію
на сайті НІСД www.niss.gov.ua